

28.5.2021

POL-2021-52360

Työ- ja elinkeinoministeriö

Keskusrikospoliisin lausunto Työ ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaupparekisterilain ja yritys- ja yhteisötietolain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Tausta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 12.5.2021 Poliisihallitukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaupparekisterilain ja yritys- ja yhteisötietolain 2 ja 4 §:n muuttamisesta. Poliisihallitus on ohjannut lausuntopyynnön myös keskusrikospoliisin lausuttavaksi.

Ehdotuksessa säädettäisiin rajat ylittävästä tietojenvaihdon lisäämisestä rekisterien yhteen liittämisympäristössä jäsenvaltioiden välillä. Patentti- ja rekisterihallituksen olisi merkittävä osakeyhtiö tai sivuliike kaupparekisteriin viiden arkipäivän kuluessa sähköisen ilmoituksen tekemisestä. Ehdotetut muutokset koskisivat Patentti- ja rekisterihallituksen toiminnan järjestämistä direktiivien edellyttämällä tavalla. Euroopan oikeusportaalista saatavilla olevat rekisteritiedot lisääntyisivät.

Kaupparekisterilakiin lisättäisiin säännös direktiivillä (EU) 2018/843 muutetun rahanpesudirektiivin (EU) 2015/849 edellyttämästä tosiasiallisia edunsaajia koskevien rekisterien yhdistämisestä.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään merkittäisiin jatkossa osakeyhtiön ja sivuliikkeen yhtiöoikeusdirektiivin 16 artiklassa tarkoitettu EUID, joka on yrityksen eurooppalainen yksilöivä tunniste.

Lisäksi sähköinen perustaminen ja muutosten ilmoittaminen mahdollistettaisiin myös muiden yritys- ja yhteisömuotojen kuin digitalisointidirektiivin (EU) 2019/1151 edellyttämien osakeyhtiön ja sivuliikkeen osalta.

Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi pitää hallituksen esitysluonnosta lähtökohtaisesti yritysten rekisteröintiä ja toiminnan käynnistämistä helpottavana sekä edistävänä uudistuksena.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on todettu, että sähköistä rekisteröintiä, ilmoittamista ja julkaisemista koskevien sääntöjen puuttuminen tai niiden erilaisuus jäsenvaltioissa aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia ja rasitteita yrittäjille, jotka haluavat perustaa uuden yrityksen tai laajentaa liiketoimintaansa rekisteröimällä tytäryhtiöitä tai sivuliikkeitä taikka täyttää tiettyjä vaatimuksia sähköisesti.

Keskusrikospoliisi toteaa, että EU:n jäsenvaltioiden lainsäädäntöä täsmentämällä ja yhdenmukaistamalla voidaan saavuttaa kustannustehokkuutta viranomaisten toiminnassa ja parantaa yhtiöiden toimintaan liittyvien tietojen saatavuutta niitä tarvitseville toimijoille.

Ehdotuksessa on huomioitu tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen asettaminen saataville rekistereiden yhteenliittämisyjärjestelmässä. Tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen jakaminen jäsenvaltioiden välillä edistää rahanpesun selvittämistä ja torjuntaa jäsenvaltioissa.

Ehdotuksen perusteella on epäselvää, miten liiketoimintakieltoa koskevien tietojen välittäminen voidaan tai tulee järjestää. Epäselvyys koskee myös rekisterien kesken välitettävien tietojen luonnetta: koskeeko se julkisesti saataville asetettavien tietojen ohella myös muita rekisterisisältöjä.

Liiketoimintakiellosta säädetään Suomessa liiketoimintakiellosta annetussa laissa (1059/1985). Kaupparekisterissä ei voimassa olevan lain mukaisesti huomioida kuin kansallisesti määrätty liiketoimintakielto. Liiketoimintakiellosta annetun lain mukaan liiketoimintakieltoon määrättyä henkilöä ei rekisteröidä kaupparekisteriin. Jos henkilö on merkitty kaupparekisteriin liiketoimintakiellon määrittämisen ajankohtana, kaupparekisteriin merkitään tieto liiketoimintakiellosta ja tämän kestosta. Merkintä liiketoimintakiellosta poistetaan kiellon päätyttyä.

Keskusrikospoliisi toteaa, että liiketoimintakiellon valvontaa voidaan tehokkaammin suorittaa ja liiketoimintakieltoon asetettujen henkilöiden toimintaa valvoa, jos liiketoimintakieltoa koskevia tietoja voidaan välittää jäsenvaltioiden välillä sähköisesti. Esityksen perusteluissa on hyvin huomioitu toimivaltaiten viranomaisten tarve saada tietää kaupparekistereiden yhteenliittämisyjärjestelmän kautta, onko rekisteriin ilmoitettava henkilö merkitty johonkin liiketoimintakieltoon asettamisen kannalta merkitykselliseen rekisteriin muissa jäsenvaltioissa.

Esityksen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat eli kaupparekisteri-ilmoitustenilmoitusten tekijät, jotka ovat unionin kansalaisia, voivat käyttää sähköisen tunnistamisen menetelmiä. Ehdotuksessa on avoinna, ulotetaanko ehdotettu tunnistautumismenettely myös oikeushenkilöihin.

Rekisteritietojen luotettavuuden kannalta keskusrikospoliisi katsoo, että aina kun tietoja annetaan rekisteriin merkittäväksi, tulisi tietojen antaminen tapahtua vahvaa tunnistautumista käyttäen. Keskusrikospoliisi toteaa, että tunnistautumismenettelyn ulottaminen oikeushenkilöihin lisää rekisteriin merkittävien tietojen luotettavuutta ja voi ennalta estää mahdollisia väärinkäytöksiä oikeushenkilöiden puolesta toimivien osalta.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Robin Lardot

Rikostarkastaja

Tomi Taskila